

ישיבת המתמידים "מאור שרגא" בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א רמת ויז'ניץ חיפה

בס"ד

פרשת "במדבר"

סיון תשפ"ה

"המאור שבתורה"

"וידבר ד' אל משה במדבר סיני" (א' א'). מובא במדרש : שנו חכמים בג' דברים נתנה תורה באש, במים ובמדבר, ע"כ.

הבה נתבונן היטב כיצד נתנה ונמשלה התורה לאש, מים, ומדבר, ואלו דברים אפשר ללמוד מהם לצורך לימוד התורה וקיומה בבחי' "מכל מלמדי השכלתי" (תהלים קי"ט צ"ט).

באש – הנה תועלת רבה יש לנו מהאש, מאיר לנו בשעת החושך ורואים היכן ללכת ומה לעשות, כך ע"י שלומדים אנו את התורה הק' היא מאירה לנו את הדרך אשר נלך ואת המעשה אשר נעשה, כמו שנאמר (משלי ו' כ"ג) "כי נר מצוה ותורה אור".

האש מחיה אותנו ע"י שאנו מבשלים ואופים בו, כך התורה מחיה אותנו בעוה"ז ולעוה"ב כמו שנאמר "כי הם חיינו ואורך ימינו". ע"י האש משתמשים אנו בשעת הקור להתחמם בו ולחמם את ביתנו, כן ע"י לימוד התורה זוכים אנו לקיים את המצוות מתוך חמימות והתלהבות, ולנחת ואושר בביתנו.

אש

כאשר רוצים אנו להדליק ולהבעיר אש, אזי ידוע 'אין אש דולק יחידי', ויעץ קטן מדליק את הגדול (תענית ז') כך בלימוד התורה אינה מתקיימת ביחידות אלא עם חבר, ותלמידי חכמים הקטנים מחדדים את הגדולים.

אולם אם האדם לא יידע כיצד להשתמש עם האש, אזי יכול לגרום לנזקים, שריפות, ואסונות ח"ו, לכן יש לו להשתמש בתבונה. כך כאשר לומדים תורה, יש להיזהר לא להתגאות, לא לחרחר ריב ומחלוקת, ולא להתנהג בדרך שאינה מתאימה לבן תורה. כי אפשר לגרום לנזקים אשר סופם מי ישורנו, כמו שאחז"ל (יומא ב') "זכה נעשית לו סם חיים לא זכה נעשית לו סם מיתה" ח"ו. לכן יש להתנהג בתבונה להיות עניו ושפל רוח, וזאת למדים מהמים.

מים

המים – אמרו חז"ל (תענית ז') 'מה המים מניחים מקום גבוה והולכים למקום נמוך, אף ד"ת אין מתקיימים אלא במי שדעתו שפלה ומתנהג בענוה. וכן גם מהמים יש לנו תועלת רבה, הם מחיים אותנו ע"י שאנו משקים את השדות והעצים וגדל תבואה ופירות, שותים בשעה שצמאים, ומתרחצים בהם בעת הצורך. כך גם התורה חיים לעולם כמו שנאמר (משלי ד' כ"ב) "כי חיים הם למצאיהם", ו'אין אדם גדול מתבייש לומר לקטן השקני מים' (שהש"ר א'), כך בד"ת אין הגדול מתבייש לומר לקטן למדני פרק א', ומים יורדים טיפות ונעשים נחלים, כך ד"ת אדם לומד ב' הלכות היום וב' הלכות מחר עד שנעשה כנחל נובע.

אולם גם בהם – אם האדם לא יידע כיצד להשתמש עלול לגרום לנזק, לשיטפונות, ולהרס רב, ומי שלא יודע לשחות עלול לטבוע בהם ח"ו, לכן יש להשתמש בהם בתבונה. כך בד"ת אם אדם ירצה לזכות לתורה וירבה בעונה ושפלות רוח בצורה לא נכונה עד שיאמר: מה כוחי ללמוד כזאת תורה גדולה, ומה אני ראוי ללמוד כזאת תורה קדושה וכו', יכול לבוא לידי יאוש ועצבות ח"ו. לכן יש לו להתנהג בתבונה, ולהתחזק במצבו וללמוד מהמדבר.

המדבר – השי"ת נתן את התורה דווקא במדבר, מקום שממה וריק, מקום הנחות מכל מקום אחר מיושב שבעולם, דווקא שם היה משכנו, ושם ישבו בני ישראל איש על דגלו באותות לבית אבותם. ללמדנו שכל אדם – אפילו הפחות שבישראל מסוגל לקלוט את אור התורה, להשיג קדושתה, ויפה היא התורה לכל אדם ובכל מקום.

מדבר

אולם אדם המגיע למדבר מקום לא זרוע ואין איש, צריך בעצמו להתייגע על חלקת אדמה לעבדה, לזרעה, וכו' שאם לא כן עלול למות ברעב. כך צריך אדם להתחיל להתייגע ולעמול על קנין התורה ברצון ובשמחה, ו'הבא ליטהר' מסייעין אותו מן השמים' (שבת ק"ד). ורבי עקיבא, ריש לקיש, ורבי אליעזר בן הורקנוס, יוכיחו שהיו בתחילתם במדרגה נמוכה, וע"י רצונם העז וביטחונם בהשי"ת, הגיעו והתעלו למקום גבוה בעולמה של תורה.

וזה רמזו לנו חז"ל במדרש - ללמדנו אשר בג' דברים נתנה וזוכים לתורה, כאשר אדם מתבונן היטב באש, מים, ומדבר, אזי זוכה לכתרה של תורה.

(באר יחיאל)

"איש על דגלו באותות לבית אבותם"

הדגלים בפרשתנו נושאים מקום של כבוד במסעם של ישראל במדבר. "איש על דגלו באותות לבית אבותם יחנו בני ישראל", פותחת התורה את החלוקה למחנות. רש"י מרחיב: "באותות לבית אבותם... באות שמסר להם יעקב אביהם כשנשאוהו ממצרים, שנאמר 'ויעשו בניו לו כן כאשר ציוו' יהודה ויששכר וזבולון יישאוהו מן המזרח, וראובן ושמעון וגד מן הדרום וכו'".

פירוש הדבר: את סדר המחנות קובעת התורה לפי סדר שסידר יעקב לשבטים בעת שנשאוהו לקבורה בארץ כנען. על ידי חלוקה שכזו, שנקבעה בידי יעקב אבינו, אין חשש שתתעורר מחלוקת על ידי שבט כלשהו מדוע הוא הוצב במערב ולא במזרח, מדוע הוא רק שני ולא ראש הדגל.

הגרי"ז סולובייצ'יק מבריסק אינו מבין מה הראיה. הרי כשיעקב נפטר היה המת מוטל לפניו, כעת אין זה הזמן למריבות וכולם מוכנים להתפשר עבור האחדות. אבל מי אמר שכעת, כאשר בני ישראל מצויים במדבר לאחר מאות שנים, יסכימו כולם לחלוקה שנקבעה אז?

אלא הביאור כך: רש"י מדגיש שהסדר היה "**באות שמסר להם אביהם**", כאשר מחנכים את הילדים מגיל צעיר חינוך יסודי ובריא, אין זה משנה האם מדובר בשעת לוויה בה פחות מקדישים מושג לשאלת המיקום, או כשמדובר בדברים העומדים בכבודו של עולם.

חינוכו של יעקב אבינו שעבר מהשבטים לבניהם ומהם לבני בניהם, היה בכל נושא ובכל מצב. תוקפו לא פג גם כעבור שנים. אף אחד לא ירהרר ולא יערער. שכן החינוך עדיין חי ונושם.

כוחו של חינוך נכון מתחיל מאפס, בדברים הפשוטים, הקטנים, כאלו שנראים חסרי משמעות. אם הוא עקבי, אם הוא מתוכנן ולא מוותר גם ברגעי קושי שנדמים בלתי אפשריים - הוא משאיר רושם לדורות. (הרב ישראל קעניג)

יחוסו של אדם

חז"ל אומרים (פסחים ק"ד): מאן ניהו בנן של קדושים רבי מנחם בר סימאי, ואמאי קרו ליה בנן של קדושים דלא איסתכל בצורתא דזוזא.

נשאלת השאלה: מה פיי 'מאן ניהו בנן של קדושים', היה צריך לומר 'מאן איהו קדוש'? ועוד: מה פיי 'דלא איסתכל בצורתא דזוזא', היה צריך לומר 'דלא איסתכל בזוזא'?

אלא הגמ' מרמזת לנו על אנשים שיש להם יחוס, ויש להם משפחה חשובה, מחזיקים מהיחוס, אני נכד של הרבי הזה, נכד של הרב הזה...

הנה ישנם ב' סוגי אנשים שאוהבים את הכסף (מטבעות), סוג א' - יש אדם שאוהב את הכסף, נהנה להשתמש אותו כדי לקנות אוכל שתיה בגדים וכו'. סוג ב' - יש אדם שאוהב את הכסף כי הוא 'אספן', אוהב מטבע כזה, ומטבע כזה, שומר בארון שורה של כל מיני מטבעות ישנים, תמיד יש לו הנאה להסתכל עליהם.

זה הפיי בגמ': 'מאן ניהו בנן של קדושים' - מי נקרא 'בנן של קדושים' שראוי להחזיק מהיחוס אני בנו של הרבי... ונכדו של הרב..., 'דלא איסתכל בצורתא דזוזא' - שלא מסתכל בצורתא דזוזא (כמו ה'אספן'), אלא הוא נהנה להשתמש עם הכסף לקנות מה שצריך ולהביא לו תועלת, כך הוא משתמש עם היחוס (לא רק להתפאר), תמיד הוא שואף לתועלת מזה, להגיע לדרגת אבותיו וזקניו.

(אהבת ישראל - ליקוטים)

*

חלון ראווה

הסב"ק בעל 'אהבת ישראל' זי"ע, אמר פעם: מקובל אשר מעל כל חנות יש שלט המעיד על תכולת החנות. קורה לפעמים שאדם הולך ברחוב, ומעל אחת החנויות תלוי שלט, המעיד כי בתוכו מתגורר סנדלר. ואולם בהיכנסו פנימה, מוצא הוא חנות ריקה. האם מקרה זה יוכיח כי כל השלטים בשקר יסודם?

ויכול להיות גם להיפך, אדם עובר ברחוב ורואה דלת שאין מעליה כל שלט, וכשנכנס פנימה רואה שבפנים מתגורר סנדלר. וכי משום מקרים אלו נאמר שהשלט אינו מוכיח מאומה?

התשובה לכך היא: בדרך כלל, היכן שיש שלט - יש בפנים בית מלאכה, והיכן שאין שלט - אין בפנים מאומה. ואולם בשני המקרים, אנו אומרים: בחנות הראשונה (שיש עדיין שלט והיא ריקה) התגורר פעם סנדלר אלא שהוא לא הוריד עדיין את השלט. ובחנות השניה (שבתוכה עובד סנדלר ואין עליה כל שלט) הסיבה, שהסנדלר התחיל לא מזמן לעבוד, ולא הספיק עדיין לתלות את השלט.

הנמשל הוא: לגבי החיצוניות של יהודים. יהודי ההולך מעוטר בזקן ופיאות, בדרך כלל זהו סימן שבפנים מתגורר יהודי ירא וחרד. ואם נפגשים ביהודי שיש לו את השלט, חיצוניותו מוכיחה כי הוא ירא וחרד, ובפנימיותו אינו כן... אומרים אנו: יתכן כי פעם 'גר' כאן יהודי חרדי... והוא שכח להוריד את השלט... וכן להיפך, והכלל נשאר כלל, והוא אמת ויציב.

(המבשר התורני פר' בה"ב תשפ"ה - מ.א. אויש - בית ויז'ניץ)

אהבת ישראל - במעשי רבותינו הק'

הסב"ק בעל 'אהבת ישראל' זי"ע כ"ק מרן רבנו בעל ה'מקור ברוך' זי"ע כ"ק מרן רבנו בעל ה'חכמת אליעזר' זי"ע

"...לא ימושו מפיד, ומפי זרעך, ומפי זרע זרעך..."

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
בתפילה על הציוה"ק

כ"ק מרן רבנו בעל
ה'חכמת אליעזר' זי"ע
בתפילה על הציוה"ק